

PROLEGOMENA.

generalis intellectu; præsertim si nulla in hac Provincia aut Districtu contraria consuetudo aut interpretatio invaluerit. si vererecepta sit: ipsaque in super arrepta aut res dicata conformia appareant naturali & obvio sensui ipsius Canonis, Legis, aut Edicti.

Licet igitur sciam, praxim Belgicam non eandem esse in omnibus Juris Ecclesiastici articulis, notanter ubi de Jurisdictione Ecclesiastica [cui Belgium amplius sævere solet] agitur, cum praxi in Gallia vigente, nihilominus ad stabiliendam modernam Disciplinam Belgicam, non semel Parliamentorum Gallicanorum & aliorum exterorum Tribunalium judicata annotavi, ubi nulla contraria Belgii judicata reperi, nec ea Moribus aut Legibus harum Provinciarum ad-versari vidi.

Præcipue autem circa res judicatas attendendum, an quæstio fuerit super dubio Legis, Canonis, aut Consuetudinis in generali & in abstracto; puta, an ex tali specie fructuum secundum Leges Belgii colligantur Decimæ; an incolæ, an Decimatores teneantur ad reparationem Domus Pastoralis, &c. & an per sententiam hoc dubium decisum sit, sine respectu ad aliquem specialem circumstantiam in casu proposito occurrentem.

Si enim in quæstione si-ve lite particulares fuerint circumstantiæ, ob quas in hoc particulari casu, hoc illo-ve modo Legem aut Consuetudinem interpretari oportuerit: appareatque eas circumstantias verisimiliter ipsum judicem ad sic judicandum permovisse, sententia ita prolata inaniter applicabitur, nisi casus cum iisdem circumstantiis occurrat: quemadmodum circa declarationes S. Congregationis super interpretatione Concilii Tridentini notavi parte 1. tit. 22. cap. 5. hujus Operis.

Ut ergo auctoritate rerum judicatarum securius utamur, examinandus casus cum circumstantiis super quo sententia prolata est: investigandumque, num appareat, Judicem in concipienda sententia aliquâ speciali circumstantiâ in hoc casu occurrente permotum esse; ita ut sententia non nisi casui cum simili circumstantia applicari queat: an verò dubium aliquod super sensu Canonis, Legis, vel Edicti aut Consuetudinis in abstracto, si-ve independentè ab omni speciali circumstantia decisum sit.

Ad hanc porro notitiam assequendam multum faciliabit, si peritiores Jurisconsulti adhibeantur, qui Sententiarum bre-vidicula ritè concipiant: quemadmodum notavit Stockmannus in Epistola Curia Brabantia inscripta, & decisionibus illius Curia præfixâ: qui & ibidem deplorat, Curia hujus res judicatas, non ejus auctoritatis & roboris visas fuisse, quâ esse debuerunt, quod hinc evenisse credit, quod ex infimo grege Legulejorum ad id munus passim, delecti, qui monstra Sententiarum, loco rationum Juris deinde nobis efformaverunt.

Hinc quoque patet, non parum attendendum esse, à quo ipsa arrepta allegentur, ut de eorum auctoritate statuatur: utrum ea referentes, eorum prolationi & causarum discussioni intersuerint; vel actorum omnium inspectionem habuerint; eaque ita discussissent, ut intelligere potuerint, super quo arrepta prolata sint.

Quin & illud circa arrepta & Magistratum judicata observandum, non mox iis adhibendam fidem, ubi hæc apud Auctorem aliquem relata vel asserta reperiuntur, quemadmodum de Declarationibus S. Congregationis super interpretatione Concilii Tridentini declaravit Urbanus VIII. sed ipsorum referentium auctoritas ponderanda; quin & ad ipsa Curia Regesta subinde recurrendum, ut certior de prolatione allegata sententiæ fides; & ejusdem verus sensus haberi queat.

LICEN:

LICENTIA

Censoris Ordinarii,

Libet Jus Ecclesiasticum Univerſum inſcriptus Authore Adm. Rever. & Clariffimo Domino Zegero Bernardo van Eſpen, J. U. Doctore, & SS. Canonum in Academia Lovanienſi Profefſore, aliàs alibi approbatus, ac Typis mandatus; nunc verò ſumptibus D. Wilhelmi Metternich, Biſhopolæ Colonienſis impreſſus, permitto ut evulgetur. Coloniae 16. Auguſti 1702.

Cornelius Breuver SS. Th. Doctör & Publicus
Profefſor, S. Severini Canonicus Chori-
Epifcopus & Paſtor, Librorum Cenſor.

APPROBATIO.

Hocopus, cui Titulus, Jus Ecclesiasticum Univerſum, &c. duobus Tomis comprehenſum, Authore Adm. Rdo ac Clariffimo Domino ZEGERO BERNARDO VAN ESPEN J. U. Doctore & SS. Canonum in Academia Lovanienſi Profefſore, multorum votis diu deſideratum, & plurium, ut ſpero, plauſibus excipiendum, publicam lucem meretur & ſtudioſam lectionem: ex eo ſiquidem Canonum ſtudioſus exactam notitiã Juris tam fori quam poli haurire poterit, Theologus normam rectæ adminiſtrationis Sacramentorum, & Eccleſiaſtici omnes modum vivendi vocationi ac characteri ſuo congruum; cumque ut loquitur Concil. Trid. Seſſ. 22. cap. 1. de Reform. nihil ſit quod alios magis ad pietatem & Dei cultum aſſiduè inſtruat quam eorum vita & exemplum qui ſe divino miniſterio dedicarunt, fructus hujus Operis, Deo propitio, in totam Eccleſiæ compaginem diffundet. Ita cenſeo Antverpiæ hæc 26. Martii 1700.

ARNOLDUS EYBEN Cath. Antverp.
Canonicus Theol. Librorum Cenſor.

APPROBATIO.

Univerſum hoc Jus Eccleſiaſticum magnis laboribus & multilegã lectione collectum magno prædit univerſalis Eccleſiæ bono: cum enim ignorantia cunctorum ſit cauſa malorum, iniquitatis radicem hanc excindit, cordatum modo Lectorem inveniat, Juris enim de quo veritas, hic aptis Sacrae Scripturae Textibus illuſtratur; inconcuſſis Summorum Pontificum Decretis munitur, Sacris Conciliorum Canonibus firmatur, Sanctorum Eccleſiæ Doctorum Aſſertionibus fulcitur, Sanctis Patrum Documentis ſuſtinetur, & ſparſis hinc inde Gnomis ceu Gemmis ornatur & ſplendet, Judicium Sententiis & Decisionibus ad poſteros tranſmittitur, unde fiet miſerante Deo, ut ſi Juris hujus Rectitudini mores hominum collineentur, in obtinendis Dignitatibus confuſa recedet cordis ambitio, in diſtribuendis beneficiis & Officiis pelletur injuſta Perſonarum acceptio, nec effrons apparebit Simonia facies à non paucis vocata penſio: volve vel ſaltem percurrere cordate Lector, & dices nos ſtillam ex fonte propinare, radium lucis pro die vibrare, ex immenſis quibus, obulum proferre, non ambigo quin opus hoc univerſum, ſanæ Doctrinae Theologis futurum ſit gratiſſimum, Juris opatiſſimum, nocturna diurna manu verſari digniſſimum à Paſtoribus, à Canonicis, à omnibus Clericis. Stylus claritate placet, ordo memoriam juvat, ſelectarum quarumdam Sententiarum unctio voluntatem perlinit, veritatis ſplendor paſſim emicans intellectum inaurat, publica ergo luce longè digniſſimum cenſeo, hæc 12. Novembris 1699.

JOAN. LE BEAU S. Adalberti Leodij
Curia - Decanus Exam. Synod.
§§ 2
INDEX

I N D E X
TITULORUM ET CAPITUM.
P A R S P R I M A
D E
P E R S O N I S
TITULUS PRIMUS.
De Clericis.

CAPUT PRIMUM.

- D**E Clericis primæ Tonsuræ.
II. De Clericis minorum Ordinum.
III. De Subdiaconis & Presbyteris.
IV. Clerici certæ Ecclesiæ adscribendi.

TITULUS II.

De vita & honestate Clericorum.

CAPUT PRIMUM.

- S**ingularis in Clericis morum honestas requiritur.
II. Honestas & modestia in habitu Clericorum.
III. Incontinentia & familiarior cum mulieribus conversatio Clericis cavenda.
IV. Ebrietas, commessatio, popinarum frequentatio Clericis specialiter interdictæ.
V. Lusus alearum, seu à fortuna dependens Clericis vetitus; & quæ in ludis licitis cavenda;
VI. Clerici negotiis secularibus se non misceant.

TITULUS III.

De Pastoribus & Vice-Pastoribus.

CAPUT PRIMUM.

- S**ingulis Parochiis singuli Parochi totius Parochiæ curam sustinentes præficiendi.
II. De vice-Pastoribus; à quo assumendi & quid iis incumbat?
III. Parochi, alique curam animarum sustinentes jure divino tenentur residere.
IV. Parochi animarum curatores tenentur per se instructioni populi, aliisque functionibus Pastoralibus incumbere.
V. Respondetur ad cap. 68. de Regulis Juris in 6. & unâ afferuntur rationes, ob quas ordinariè contingat, instructionem Pastoris esse populò utiliore, quam extranei.
VI. Episcopi cogere debent Parochos ut per se populum instruant.
VII. Fratres Mendicantes instituti sunt, ut meri Parochorum subsidarii.
VIII. Regularium Stationes quantumvis diuturnæ & continuatæ, Parochum per se concionari aut catechizare volentem impedire nequeunt.
IX. Quæ observanda à Parocho circa stationarios.
X. Sicuti Parochorum est populum instruere, ita Parochianorum est eos audire.
XI. Quæ in Belgio fuerint statuta ad promovendam frequentationem Parochiæ ad audiendum Verbum Dei.

dum frequentationem Parochiæ ad audiendum Verbum Dei.

TITULUS IV.

De Custodibus Ecclesiarum Parochialium.

CAPUT PRIMUM.

- D**E Officio Custodum.
II. Qui ad Officium Custodum admittendi, & qui rejiciendi.
III. A quo Custos constituendus; & quæ ejus Jura.

TITULUS V.

De Aeditis Ecclesiarum Parochialium, & Magistris Pauperum, seu Mensarum Sancti Spiritus

CAPUT PRIMUM.

- Q**ui, & à quibus instituendi? & quod ab electis præstandum iuramentum?
II. Quenam præcipuè ab Aeditis & Magistris Pauperum in administratione bonorum observanda.
III. Quomodo bona Fabricæ & Mensæ Sancti Spiritus dispensanda, & à quibus.
IV. Qui computibus intervenire debeant.
V. Quæ circa redditionem computus observanda.
VI. Proponuntur Regulæ generales in hac materia observandæ.

TITULUS VI.

De Decanis Christianitatis seu Ruralibus.

CAPUT PRIMUM.

- A**rchipresbyteri alii Urbani & alii Rurales; Hi à quo eligendi.
II. Decani Rurales Pastoribus & Ecclesiasticis sui Districtus intendere debent.
III. De visitatione Archipresbyterorum.
IV. De congregationibus Pastorum & Archipresbyterorum.
V. De Juribus Archipresbyterorum.

TITULUS VII.

De Canonicis Collegiatarum, & Cathedralium Ecclesiarum; & Officiis Juribusque utriusque communibus.

CAPUT PRIMUM.

- U**nde Canonici Collegiatarum & Cathedralium Ecclesiarum dicantur seculares.
II. Canonici, qui hodie dicuntur seculares, vitam communem & claustralem egerunt. Et quando ab ea recesserint,
III. Ex desertione vitæ communis quasi naturaliter sequuta est vitæ Canonialis dissolutio.
IV. Ipsa Canoniorum institutio seu professio semper mansit invariata.
V. De Congregationibus Capitularibus.
VI. Canonici Divinum Officium diurnum pariter ac nocturnum publicè persolvere tenentur.
VII. De Distributionibus quotidianis.
VIII. Distributiones non sunt institutæ, ut propter eas Divinum Officium frequentetur.
IX. De Residentia Canoniorum.
X. De causis excusantibus à Residentia.
XI. De Causis legitimis recipiendi distributiones in absentia.

Index Titulorum & Capitulorum

TITULUS XII.

De Dignitatibus Ecclesiarum Cathedralium.

CAPUT PRIMUM.

- D**E Archidiacono.
II. De Archipresbytero Cathedrali.
III. De Pœnitentiario.
IV. De Officiali Episcopi.
V. De Vicario Episcopi.

TITULUS XIII.

De Electione & Nominatione, Episcoporum.

CAPUT PRIMUM.

- Q**uas partes olim populus habuerit in hac Electione.
II. Quomodo Electio Episcoporum ad Capitula Cathedralia sit de voluta, & una de Concordatis Germaniæ.
III. De Regia Episcoporum Nominatione.
IV. Quæ conditiones in Nominatione Regia sint servandæ.
V. Quædam circa electionem, & Nominationem Episcoporum invariata manserunt.

TITULUS XIV.

De Confirmatione Episcoporum.

CAPUT PRIMUM.

- A**d quem spectet Episcoporum confirmatio.
II. Confirmatio dari debet prævia causæ cognitione.
III. Per quos, & quâ formâ hodie informatio de Nominatis ad Episcopatus sumatur.
IV. Quo ritu expediatur Confirmatio.
V. De effectu Confirmationis, & quæ hodie requirantur, ut plenum effectum sortiatur.

TITULUS XV.

De Consecratione Episcoporum.

CAPUT PRIMUM.

- A** quibus, intra quod tempus, & quo loco Consecratio fieri debeat.
II. De Juramento ab Episcopis ante Consecrationem Romano Pontifici præstando.
III. De moderno ritu Consecrationis.
IV. De effectu Consecrationis, ac præcipuè de vinculo, quo Ecclesiæ allegatur Episcopus, & una de prohibita translatione Episcoporum.

TITULUS XVI.

De Cura Episcopali.

CAPUT PRIMUM.

- Q**uomodo Episcopi successerint in locum Apostolorum.
II. Episcopi vocantur ad nudum Ecclesiæ ministerium & servitum.
III. Quisquis Episcopus hodie habet distinctam Diocesim, extra quam jurisdictionem aut Pontificalia exercere nequit.
IV. Cura & regimen totius Diocesis primariè & principaliter incumbit ipsi Episcopo.